

Людмила ЧИЖОВА

*СВІТЛЕ,
МІЙ СВІТЛЕ*

(поезії)

ВИДАВНИЦТВО
ІРИНИ ГУДИМ
МИКОЛАЇВ - 2006

ББК 84 (4Укр) 6-5
УДК 821.161.2-1
Ч 59

*Щиро вдячна Центру
соціальних програм
компанії «Русал»*

На обкладинці ілюстрація картини
художниці Олени Горячевої «Водокрут»

Чижова Л.Я. Світе, мій світе. Поезії —
Ч 59 Миколаїв: Видавництво Ірини Гудим, 2006. —
104 с., іл.

ISBN 966-8592-24-7

У новій поетичній збірці автор пропонує своїм читачам
поряд з лірикою й поезії громадянського звучання.

Тут переплелися роздуми про високу та світлу долю по-
ета і життєвий світ автора, що складається з радості та смутку
і великої надії... Книга написана серцем і душею автора.

ББК 84 (4Укр) 6-5КР
УДК 82(477)-1

ISBN 966-8592-24-7

© Л. Чижова, 2006
© Видавництво
Ірини Гудим, 2006

*Життєву пісню
Серцем співаю,
Прості та добрі
В неї слова.
А пісня крила
Свої розкрила,
Доки співаю —
Пісня жива.*

У поета на крилі

Людмила Чижова на семінарі молодих
письменників України, м. Ірпінь, 1968 р.

Малюнок Володимира Юдіна.

*Доля поета
Висока і світла:
Слово прекрасне
Здійняти над світом.*

* * *

Нові я вірші напишу,
Знов нанижу слова болючі,
Бо у поета на крилі —
Про те, що радує і мучить.

Надіялась змінити світ,
Зробити хоч на мить добрішим,
Вкладала серце у рядки,
Шукала ті, найголовніші,

Що можуть віру принести
І стрепенути наші душі.
Слова лягають на папір,
Та сили не стає у віршах.

Перед аркушем чистим

Скільки раз відкладала
Я перо незрадливе,
Перед аркушем чистим
Завмирала у диві.

Бо слова визрівали,
Що посіять боялась,
А вони бунтували
І на світ виривались.

Поетів ніхто не вчив

Поетів ніхто не вчив
Боротися за виживання.
Вони серцем і так живуть,
Ніби день той у них останній.

Хочуть встигнути у житті
Своє слово ясне сказати
І добрим вогнем душі
Світ увесь обійняти.

Їх рукописи не горять,
Вони просто лежать в шухлядах,
Бо в цій ринковій війні
Уже й не дадуть собі ради.

Поет — то незнаний ще світ,
Це велика магія Слова.
І, зітхнувши на «неліквід»,
Пишуть для Вічності знову.

Моя душа

Я не фарбую
Душу в кольори,
Вона постійно
З золота й блакиті.
Під сонцем сяють
В небі куполи,
Волошки квітнуть
В золотому житі.
І обмивають ріки голубі
Землі моєї золотії плеса,
І благородства колір голубий
Мого знамена
В чистім піднебессі.

Пишуть лірику

Пишуть лірику
Молоді поетеси,
Бо у них іще
Все попереду:
І кохання,
Що раниць і зраджує...
І кожна свою
Відкриває Америку.

У них замість сліз
Ще роса семибарвна,
А вітри їх цілують
Світлі та теплі,
Рими у віршах
Легкі, як мереживо,
І серце від болю
Іще не затерплю.

А ми вже
Над нашими долями
Закручуєм дні
У вузли та спіралі
І падаєм ниць
Перед іконами
Та камінь Сізіфа
Свій котимо далі.

Ночами легко пишуться пісні

Ночами легко пишуться пісні,
Бо ніч не так на захід поспішає,
І кожен раз малюється мені
Безмежна велич зоряного краю.

А зорі, зорі з глибини віків
Мені дарують ті слова єдині,
Несуть на крилах всіх земних вітрів
Спів матері та ніжний сміх дитини.

Враз виникне мелодія щемка,
А серцю так захочеться любити,
Що вибіжу і стану край ставка
Із ніччю віч-на-віч поговорити,

Розповісти цим вербам, що не сплять,
Про свою долю, мрії, про бажання.
А зорі зблідли, вже не мерехтять.
Минула ніч. Я зустрічаю ранок.

Постòю ще і ночі поклонюсь.
Свою я пісню тихо заспіваю.
І миті цій прекрасній посміхнусь
Та день із ніччю піснею з'єднаю.

*Світлій пам'яті
мого першого
поетичного вчителя
Еміля Январьова*

День сьогодні ще зранку в траурі,
В сумно-жовте фарбує листя.
День, коли не стало вчителя
І поета у нашому місті.

Поети відлітають в небуття,
Лишають вірші поміж нами жити...
І стало менше світла на землі —
Одним поетом стало менше в світі.

*Пам'яті миколайівської
поетеси Зої Вронської*

Рано вставала
Сім'ю годувати,
Сіяла квіти
Красу рятувати.

Вірші складала —
Всіх дивувала,
Дітей колисала,
Щастя бажала

Цілому світу,
У злагоді жити.
Дім будувала —
Руки в мозолях,

Рідних втрачала —
Серце у болях.
Та ще вона вміла
Вишити мрію,

Усмішку в милих
Очах засвітити,
Щирою піснею
Ранок збудити.

Та доля втомилась,
Віку не стало.
Найкращої книги
Не дописала.

Не забуваймо дорогих імен

Портрет Марусі Чурай
роботи художника
Ф.П. Самусєва, відтворе-
ний в 1965 році за літера-
турними описами.

Маруся (Марина Гордіїв-
на) Чурай — легендарна ук-
раїнська поетеса і піснетвор-
ка, народилася у Полтавсько-
му посаді в родині урядника
полтавського козацького пол-
ку Гордія Чурая 1625 року.

*«Засвіт встали козаченьки
В похід з полуночі,
Заплакала Марусенька
Свої ясні очі.*

*Не плач, не плач, Марусенько,
Не плач, не журися,
Та за свого миленького
Богу помолися!»*

Маруся Чурай

Поетичні роздуми

Моя Чураївно, сестрице-жура,
Зіллям кохання слова перевиті.
І лине над світом ранкова зоря —
Пісень твоїх дивних мелодія світла.

Пісні зоряні та безмежні,
В далечінь летять за буйним вітром:
Смутком падають, сяють сонечком,
Обсипають всю землю цвітом.

Піснетворка ти, а чи легенда,
Чи кохання вічна чарівниця?
Молих пісня: *«Ой не ходи, Грицю,
Та й на вечорниці»*.

Вплела ясне чекання у пісні,
Ними увесь світ обдарувала.
Не гадала про високу долю,
Просто так складала і співала.

Життя своє, мов пісню, прожила
І у веселковім зорецвіті
Українську пісню підняла,
Пісню, найчарівнішу у світі.

Пісню народити — як дитину,
Дати їй життя і долю світлу,
І відчути раптом в ту хвилину,
Як вона здійсмається над світом,

Як вона чиєсь схвилює серце
Ніжне, садинок і прекрасне.
*«На городі верба рясна...
Там стояла дівка красна».*

Твої пісні народ назвав своїми,
І вищої немає нагороди.
*«Коло млина, коло броду
Два голуби пили воду».*

Судилась вічність для твоїх пісень,
А ти ж була простою і земною.
*«Зацвів милий роженькою,
Мила — калиною».*

Було ж на світі чорно від біди,
Та, як промінчик з глибини туману,
Все рівно пісня рятувала світ
І вирувало на землі кохання.

Лелека знов приносив немовлят,
Щорік приходили квітучі весни:
*«Ой немає козаченька —
Поїхав за Десну».*

А наш народ — то хлібом не годуй,
Дай пісню гарну ще із сповиточку,
Щоб вилити в ній радість і сльозу...
Квітуй наш *«Зелененький барвіночку».*

І матінка-земля із віку в вік
Нове пісенне піднімала диво,
Аби розкрити таїну для нас,
Зробити світ щасливим і красивим.

Не відала, що через сотні літ
Пісенні наші долі перетнуться:
*«Ой як болить моє серце,
А сльози не ллються».*

Віки летять — ніяк не зупинити,
І день новий розкрилить небеса,
І знову залунає так знайомо
Її пісень нев'януча краса.

Полтавські вишні
Сиплять цвітом в душу,
І юні козаки
Лаштуються в походи,

Під твою пісню
У святкових лавах
Чеканим маршем
З гордістю проходять.

В серцях народу,
У житті Вкраїни
Лунає вічна
Пісня Чураївни.

ІМ'Я ТАРАСОВЕ СВЯТЕ

У березневий день

Всі перші квіти
Матінки-землі,
Як данину
Великої любові,
У світлі березневі дні
До ніг Тарасових
Ми покладаєм знову.
Стоїть Кобзар,
Суворий та міцний,
І пильно кожному
Вдивляється у вічі.
Низький уклін тобі, Тарасе,
Ти живий
І житимеш в серцях
Наших одвічно.
Тривога на душі:
Чи гідні ми його
Безсмертних дум
І слів пророчих?
А небо березневе,
Мов дитя,
Сльозу рясну
На цвіт зронити хоче.

Тарасова церква

Збираєм кошт
На церкву, що тепер
Вся Україна
Хоче будувати.
Збудуємо. Стоятиме.
Але... Тарасові у ній
Іконою ніколи
Не бувати.
Бо він живий.
Від степу, від Дніпра,
І кличе нас
Через усі віки.
І в душі наші
Сіє добрі зерна
Із свого серця —
Вічної ріки.
Й понині серце
Крає «Заповіт»,
«Причинна» душу
Розрива глибоко.
Людьми завітчаний
Шевченківський бульвар,
І хвилю підіймає
Дніпр широкий.

Живе між нами
Пісня Кобзаря,
І Катерина
Над дитям ридас.
Такий вогонь,
Такі святі слова
Лиш у земного
Генія бувають.
Церковний дзвін
Полине по землі,
І люд прийде
Молитися в свята,
Та спокою
Не знатиме ніколи,
За нас болітиме
Душа його свята.
А нам в серцях би
Збудувати храм,
Де корогвами —
Всі його слова,
І щоб горіло
Сяйво молитовне,
І пам'ять в дітях
Вічна і жива.

Якби...

Якби Шевченко нині встав
Та подивився на Вкраїну,
Якого б болю він зазнав
За землю цю, свою, єдину.

Хоч вільна, але скільки літ
Не може із колін піднятись.
І не із Божої вини,
З людської — зубожіють хати

Та дичавіють наші села,
Земля не може хліб родити.
А ми шукаємо — кого б
У бідах всіх своїх винити.

Та більшої біди немає,
Ніж рідні нерозумні діти:
«Той мурує, той руйнує...»,
Той — аби прожити.

У кожного своя доля

*«У кожного своя доля
І свій шлях широкий...»*
Чому ж наші серця світлі
Заполонив спокій?
Не б'ємо чому на сполох,
Чом такі байдужі?
Рвемося добро зробити,
Та злінились душі.
Чи байдужі, а чи, може,
Рукою махнули:
«В своїй хаті своя правда...»
Може, не збагнути?
Не чекаймо, що хтось за нас
Справи наладнає.
Ми, правнуки діл великих,
Що, хисту не маєм?
За всією суєтою
Давайте згадаєм:
Хата, що стоїть із краю,
Перша запалає.

Слово «Заповіту»

«Не сотвори собі кумира...»,
Навчись любити цілий світ,
Щоб у житті, як сонця сяйво —
Шевченка вічний «Заповіт».
І божества не сотвори,
А слово підніми до неба,
Щоб всі відчули в цих словах,
Як в хлібі та воді — потребу.
Бо слово є — і ми живі,
Є сила правду говорити.
Ми — нація, ми є народ,
Держава вільна в хижім світі.
І кожен з нас звіряє шлях,
Щоб в злагоді з цим словом жити,
Зіллємо ж всі биття сердець
З Великим Словом «Заповіту».

Пророчий голос Кобзаря

Пророчий голос Кобзаря
З часів далеких і донині
Про волю вольную співа,
Про біль і щастя України.
Ім'я Тарасове святе
В молитву-пісню переліється,
Та у серцях всіх поколінь
На віки вічні зостається.
Його пророчії слова
Одвічно совість нашу будять,
Пересторогою звучать:
«Схаменіться, будьте люде...»

Жура

*Чуже, незвичне слово «ностальгія»,
Його до серця не прикласти.
Ходжу по краю і журюся,
У цій журі боюсь упасти.*

*Боюсь забути гаряче слово
І усміх добрий боюсь згубити.
Бо щире слово — всьому основа,
Усмішка світла — бажання жити.*

*Бажання жити, хай крізь незгоди,
На всіх життєвих вітрах розп'ята,
А безнадія, жура та туга —
На цьому світі мені відплата.*

*За те відплата, що не зуміла
Людей душею всіх обігріти,
Земному щастю ціни не склала
Та мало вміла сама любити.*

Хто ми?

Хто ми, люди? Чужі діти
Чи вороги своїй Україні?
Чому неньку розпинаєм
Так безбожно нині?

А вона таки чекає,
Що ми, рідні діти,
Зможем її захистити
Й серцем обігріти,

Що з'єднаємо докупі
Всі сторони світу,
Наведемо лад в державі,
Зможем повернути

Оту славу соборної
І вільної славу...
Тож згуртуємось, будем мудрі
У своїй Державі.

Сьогодні

Набігли, налетіли звідусіль
Орендарі, орда а чи навала...
Ну як же міг наш хліборобський рід
Віддати рідну землю на поталу?
Навіть коли були страшні часи,
До клаптика всю землю обробляли,
Солдатки, невідмовні і святі,
На корівках та на собі орали.
Тепер, коли нема війни й біди,
За що така наруга над землею?
Напризволяще кинуті поля,
Зловіщі чорні галки над стернею.
Із прадіда одвічні сіячі,
Та що ж це, ми не вмієм працювати?
Велику годувальницю свою
Нам до життя сьогодні повертати.

Ми на своїй, на зболеній землі,
Тут жити нашим дітям і онукам.

Народ наш мудрий

Народ живе не на майдані,
А на полях, у світлій рані,
За плугом, чи ростить колосся,
Де народитись довелося.

Не час в мудраціях кричати
До хрипоти, до болю в грудях.
Від крику в метушні безликій
Хлібини на столі не буде.

Майдан ще трішки потусується:
Достатку з розбрату не буде.
Народ наш мудрий — розбереться,
Й повернуться до праці люди.

Стяги

По свідомості та по розуму —
Барабани ударно молотом.
І нема у державі єдності,
Бо на часточки світ розколото.

Майорять стяги хмарами,
Кольорами геть несумісні,
Бог зна нащо і ким придумані
І до того ж зовсім різні.

Білі, жовті, червоні,
Голубі, рожеві, зелені...
Нині площі і вулиці
Виглядають гобеленами.

Із хрестами та із підковами,
Із серцями, словами, квітами.
І махаємо тими стягами
В уніформи партій одіті ми.

І вже це розмаїття різностей
Стяг державний наш поглинає.
Тож давайте, доки не пізно,
На добро наші душі з'єднаєм.

За Справедливість...

Хто нині відповідь дасть —
Що таке справедливість?
Бо ми всі по суті своїй
Живемо несправедливо.

Хтось пісні на горло
Своїй наступив.
А хтось в безнадії
Й слова забуває.
Якщо в тебе гідність
І волю відняли —
Невже справедливість
Такою буває?
Душу сирітську
Не пожаліли,
Не обігріли
Знедолену хату...
Хто роз'яснить:
Чи це справедливо —
На хліб люди просять
В державі багатій?

«За Справедливість!» —
Гасла кричать,
На справедливість
Надіються люди.
Обіцянок щедрих
П'ємо ми вино,
Й не помічаємо,
Що це облуда.

На нашім нинішнім віку

Не існувало ще такого
На нашім нинішнім віку:
В заробітчани їде жінка,
А чоловік зап'є «гірку»!

Кидає жінка рідну хату,
Лишає діток у кутку,
Слізьми дорогу умиває —
Коли ж було так на віку?

Поштарка гроші принесе,
Яких в сім'ї завжди чекають.
Знов чоловік зап'є «гірку»,
А діти маму забувають.

І Роксолани — наші квіти,
Дівочтва чистого вінки,
Розпродають, аби прожити,
Чи вижити у час такий.

Мій світе, владо, мій народе!
Як пересилить цю ріку
Зневіри, болю та нестатків?
Чи ж це судилось на віку?

Не ходи за синє море

Не ходи за синє море —
Там від сліз вода солона.
Там, за морем, тільки туга,
І ти серцем охолонеш.
Як зійдеш на чужий берег,
Радість згорне ніжні крила,
І від барв отих яскравих
Ти забудеш землю милу.
Будеш ти співати пісню
Не свою, а вже чужую,
І не раз за рідним краєм
В тім багатстві засумуєш.
Клітка з злота — тільки клітка,
А кайдани — то кайдани.
На душі, не лиш на тілі
Не загояться ті рани.
Не ходи за синє море —
Там від сліз вода солона.
Будеш бранкою довіку
В добровільному полоні.

*10-річчю пам'яті
Назарія Яремчука*

Наділив Бог Зорю
Красою й талáном
І визначив долю
Земну поміж нами.

Смереки Зорю цю
Так ніжно гойдали,
І роси цілющі
Її напували.

Із рути та м'яти,
Із водограю
Голос розквітнув,
Що рівних не має.

Нам пісня світила,
І знову — у небо,
Напевне, з'явилась
У Бога потреба.

Квітне рута червона,
Черемоша розливи.
Сини батьківську пісню
У серцях поселили.

Світ далекої Зірки
Через роки долине.
І співає «Стожари»
Його Україна.

Болить натруджена душа

Болить, натруджена, душа
За ту стареньку на порозі,
Що догорає, як свіча,
Та нишком витирає сльози.

Там, десь на самім дні сльози,
Уже й не блимає надія.
І був колись весь світ — рідня,
А нині рідні, мов чужії.

Що їй лишилось? По весні
Щороку засівати квіти,
І щоб колись, як квітці цій,
В гіркій самотині згоріти.

* * *

Сидить мати
Край столу одна,
Мовчки ріже
Свій хліб гарячий.
А в очах її
Болю стіна,
Тільки сліз тих
Ніхто не бачить.

Розлетілись
У вирій діти
І не знають,
Як тяжко чекати.
Крає мати
Свіжісінький хліб,
Вона звикла
Дітей годувати.

Не дано

Не дано нам
Двічі
Увійти
В одну воду.

Не дано
Зберегти
Ні здоров'я,
Ні вроду.

Річка з часом
Міліє,
Гарна врода
Марніє.

Доля бродить
Щаслива
По світах
Манівцями

І калиновим
Дзвоном
Пролітає
Над нами.

Посадила вдова калину

Посадила вдова калину
На Пилипівку, в день осінній,
Щоб калина ця біля хати
Змогла радість їй пригадати.

Як весною вона засніжить
Білим цвітом, мов дивиною,
Загадково вдова всміхнеться —
І вона ж була молодого.

А як стануть на тій калині
Кетяги важкі червоніти,
То зітхне вдова у тихій тузі,
Докору не кине цьому світу.

Лиш погляне в небеса холодні,
І морозом кетяги прибиті
Зріже та пов'яже у пучечки
На красу і на здоров'я дітям.

Відлуння голосу

*Світлій пам'яті мого чоловіка
Чижова Івана Федоровича*

Відлуння голосу твого
Лишилось в нашім домі...
Ми так раптово, в мить одну
Осиротіли в ньому.

Ще дім живе твоїм теплом,
Якого не вернути.
Ну як могло з нами життя
Несправедливим бути?

Прикриті двері рипнуть враз —
Так ти заходив в хату.
І лиш для мене: «Озирнись,
Я буду сумувати».

Цей шепіт, кожна мить сильніш,
Примусить серце битися.
І схлипують, немов живі,
Тихенько половиці.

До мене вишня жебонить
Посаджена тобою,
Між гіллям голос завмира,
Мов вітерець весною.

Минулося, і не вернеш,
Болить же по-живому.
Вілуння голосу твого
Живе у нашім домі.

За тобою

Притримавши серце рукою,
Я слідом лечу за тобою.
Аж за край незмірного поля.
Може, так визначає доля.

Щоб рукою плеча торкнутись,
В тихім мареві обернутись
І завмерти на злеті тому,
Як відкриєш ти двері
Свого неземного дому.

Невже не буває?

Були в мене крила,
Та люди підбили.
Аби не злігала,
Своє місце знала.

І було кохання
Перше, ще ізрання
Роки відібрали,
Щоб краси не мала.

Була світла доля,
Як квітонька в полі.
Життя зачорнило,
Щоб все помарніло.

Надія примарна —
Маревом — все марно.
На життєвій ниві
Не завжди щасливий.

А мені лиш треба
Веселка у небі,
Над всім небокраєм...
Невже не буває?

Поради

Як серце болить,
То ліки приймаю.
Як плаче душа,
То розради не маю.

Розради не маю,
Порад не приймаю,
Бо кожен порадник
Своє лише знає.

Хто радить забути,
А хто — перебути,
Хто — зачекати,
А хто — доганяти.

Боюсь, їх порада —
По-своєму, зрада.
Як серце мовчить,
Ніщо не зарадить.

* * *

Мені радять:
Час лікує.
Все проходить,
Все минає...

То чому ж
Болючий спогад
До цих пір
Заполоняє?

То чому ж
На серці рана
Не вменшає
Свого горя?

Я так хочу
Все забути,
Все борюсь,
Та не поборю.

І те ж сонце
Славно сяє,
І квітує
Сад весною,

Але спогади
Навічно
Поселилися
Зі мною.

Спогади

Будить мене
Серед ночі кохання,
Те, що пішло
Колись на світанні.

На тому світанні,
Де юність зоріла.
А я не помітила
Ї не зрозуміла.

Не зрозуміла
Дотику щастя,
А поспішила
Спіткнутись і впасти.

Впасти на руки
Тому буревію,
Що мою душу
Цвітом завіяв.

Цвітом завіяв
Надії та болю.
Спогади, досить!
Відходьте поволі.

Смуток

Смутку в мені, смутку,
І не відігнати,
Обступа щовечір
Тісно мою хату,

Стукає у двері,
У вікна зазирає,
Десь у невідоме
Потай викликає.

Загортає смуток
Душу у серпанок.
І мені однак —
Чи вечір, чи ранок.

Заплітає радість...
І цю павутину
Якщо не розірву,
То зовсім загину.

Стрепенися, серце,
Нехай смуток щезне.
Засвічу з пісень я
Сяйво величезне.

Мов цілісінький вік

Кожен день проживаю,
Мов цілісінький вік,
Поспішаю зробити,
Що давно спланувала.
Пада безвісти втома
Із розкритих повік,
Розумію до болю,
Як зроблено мало.

Мій цілісінький вік
Крізь життя пророста
Із туману миттєвим
Вогнем зорепаду.
Та прихвачує міцно
Морозцем вуста,
І нестримно кудись
Усе падає, пада...

Життя промайнуло

Життя промайнуло
У розкрилі літ,
Все рвалося в небо,
Як вільна пташина.

Життя продзвеніло
У леготі днів,
Так ніжно і щиро,
Мов серце дитини.

Життя пролетіло...
Та поки є час,
На згадку посію
Ще квіти гарячі.

Життя — рушником
Із ясних кольорів,
Із світла душі
І доброї вдачі.

Скільки мрій неомріяно

Скільки слів ще не сказано,
Скільки мрій неомріяно,
І життя золотинки
За вітром розсіяно.

Сипле попелом доля
По волоссю й по серцю.
День підійде останній,
Ніби ж вчора був перший.

Дорікають, що смутку
В моїх віршах багато.
Було радості сяйво,
Час прийшов сумувати.

Хтось впізнає себе
І сльозинку сховає,
А хтось день особливий
У цей час пригадає.

Та посіяне слово
Залишається, звісно,
Проросте воно в серці,
Перетвориться в пісню.

Етюдн душі

*Душею напишу етюди
І тихо пісню заспіваю,
Щоб милуватись вміли люди
З краси і дива небокраю,*

*Щоб завмирали перед цвітом
І плодом в подиві німому,
Щоб ясновиділи їх діти,
Що не дано із нас нікому.*

Плачуть трави

Ви чули,
Як плачуть трави,
Сховавшись
Під ковдру туману?

А сонечко
Зранку зійде
І знов-таки
Їх обмане.

Від щастя
Вони засяють,
Сльозинки
Докупи знижуть,

І витруть
Долоньками очі
Та засміються
Нишком.

Горлиці

Вперше за стільки літ
Горлиці прилетіли
І в моєму садку
На сливі гніздечко звили.

Сизі горлиці, сиві горлиці,
Серце до серця горнеться.
Від цього сусідства слива
Стала така щаслива,

Обгорнула гніздечко цвітом,
Закрила від всього світу.
За це горлинка їй щоночі
Колискові пісні туркоче.

Сизі горлиці, сиві горлиці,
Серце до серця горнеться.
І вони у своїм єднанні
Яснітимуть — бо кохання.

Літній дощ

Дощ танцював
На гудроні,
Ляскав у теплі
Долоні.
Він нас хотів
Здивувати,
Виманити
Всіх із хати.

Щоб ми танцювали,
Як діти,
Згадали, що вмієм
Радіти.
А бризки здіймались
Повсюди,
Під парасолі
Пірнали люди.

Ходить вітер

Ходить вітер у горах,
Ходить вітер низинами,
Обсипає снігами
І волошками синіми.

Поливає дощами,
Та такими щасливими...
І від того навколо
Стаємо всі красивими.

* * *

Крутився вітер
В густому вітті.
Той танок звався
Диким.
Ламали руки
Кущі безлисті
І падали ниць
Великі.

Вітрище буйний,
Лети у поле,
Для тебе трави
В зелене вбрались,
В замрії давній,
Лиш сніг розтанув,
На танок дивний
Вже зачекались.

* * *

Сад тремтить на вітрах.
Як згоріла душа,
Голе віття надію
Згубило останню.
Ніч. Зима. Небуття.
Як очищення мить,
Пророста у мереживі
Інею ранок.

Туман

Крадеться річкою туман,
Як тать, в'язкий, безликий,
На голови лапища він
Кладе свої великі.

І суть його, і все єство
Не можна оцінити,
Все накриває навкруги,
Стає тривожно в світі.

Як можна зрозуміти нам
Його тяжке затишшя?
Усіх в полон бере туман,
І біла всюди тиша.

Весняний вітер

Зовсім юний вітер
У зелених вітах
Заблукав
І, втомлений, приліг.

А лиш розквітлі вишні,
Що дівувати вийшли,
Взялись його шпиняти
Та й підняли на сміх,

Що він такий гуляка,
Нікого не залякує,
Із лінощів заліг
Й сховався, де лиш міг.

І ще, такий ледащо,
Не втямить він нізащо...
Вони ж чекають щастя
В його обійми впасти.

А вітер від образи
Труснув гілля відразу
Так міцно, що із цвіту
Навколо — лише сніг.

Квітує сад

Квітує сад
В годину грозову,
І яблуневий дим
Не розігнати.
А я стою,
Заквітчана теплом,
У роздумі:
Лишатись
Чи вертати?

Бо блискавиці
Крешуть в небесах,
Грім колісницю
Котить по вибоях,
Веселий дощ
Лущує по плечах, —
Як лячно й щасно
В їхньому двобої.

Гроза скотилась
Ген за небокрай,
Така коротка
У весняну пору.
Напне веселка
Сяйво неземне,
І листя зронить
Капельки прозорі.

Каштановий день

Каштановий сквер у обнові:
Каштани ще з самого ранку
Свічки засвітили святкові
На листі зеленого ганку.

І день розпочався красивий,
Всміхаються сонце і люди.
Весна. І каштани свічадом
Ясні небеса перебудять.

Картини свої розіклали
У сквері художники знову,
Каву неспішно смакують
І мудрі ведуть розмови.

Портрет Людмили Чижової
Малюнок Петра Топчіу,
учня 8-Б класу Березнегуватської ЗОШ

Світе, мій світе

*Світе, мій світе,
Ясний та великий,
Квітнуть роки в нім
Мої вогнеликі.*

*Мої вогнеликі,
Із щастя й страждання,
Із гromу та сонця,
Із світлого рання.*

*Із світлого рання,
Що живить надію.
Багато хотілось,
Та мало що вмію.*

*Чи мало умію,
Чи так уже сталося, —
Роки мої, мрії,
В свій час розквітали.*

*Ромашками квітли,
Я долю шукала.
І незабудками,
Аби пам'ятала.*

*Трояндами пишно...
Жаль, швидко зів'яли.
І сухоцвітом.
Невже цього мало?*

Серпень

Я — донька́ кінця літа,
Днів серпневих останніх,
Коли з променів сонця
Народився світанок,

Коли яблуко перше,
Перестигле, червоне
Серпень ніжно кладе,
Як спокусу, в долоні,

Коли падають зорі
Із Чумацького Шляху,
І сидять на дротах
Ледь зажурені птахи,

Коли щедра природа
Стіл святковий накрила,
Переповнений щастям
Світ прекрасний зустріла.

І батьки, в час свій юний,
Мене, першу, любили,
Як могли берегли,
Чим могли наділили,

Світлій долі моїй
Таємницю відкрили:
В моїм імені повнім
Є приставочка «мила»,

Із цим іменем я
По життю, як по ниві,
Відкривала в дорогах
Собі диво за дивом.

А роки, як птахи,
Все у вирій, у вирій...
Та в щасливу зорю
Не згаса моя віра.

Мій дім

Мій дім стоїть на клаптику землі,
Де родить сад
І де буяють квіти,
Де можна в роси
Вийти босоніж
І просто так
Цьому життю радіти.

Мій дім стоїть
На величі земній,
Де небесами
Сонце пропливає,
Тополі підпирають
Небокрай,
І поруч з ним
Іще дива бувають.

Мій дім стоїть
На роздоріжжі літ,
Сюди ведуть
Усі шляхи життєві,
Тут уповільнюється
Хід століть,
Й пунктиром в серці —
Кожен день... Миттєво.

Мій дім стоїть
На спогадах людських,
Тому вітри його
З надією гойдають.
Тут покоління
Прикрашають світ
І добрі діти
Завжди виростають.

Мій дім — земний,
І в щедрості своїй
Усім тепла
І радості бажає,
Збудований
В любові неземній,
Із роду в рід
Безсмертя обіцяє.

На згадку

Не розгуби у серці дитинства,
Не розхлюпай цю чашу щастя,
Щоб у життєвій завії
До неї можна було припасти,

Відчути, що в світі цьому
Не лише жура із громом,
А й надії живе джерельце
І світло рідного дому.

Надвечір'я

Напливає тихо надвечір'я,
Ніжно лягає землі на плечі.
І матіола, скромниця-квітка,
Запахом дивним зманює вечір.

Все навкруги переповнено щастям,
Всім у цім світі жити не тісно.
А моя ненька після роботи
Разом із нами створює пісню.

І на порозі хатини малої,
Перед безмежжям великого світу,
Оцим надвечір'ям рідного краю
Ми затихаємо — Вічності діти.

Три зорі

Ой ясна зоря упала
І криниці дна дістала,
А криниця та глибока,
Не побачиш зорю оком.

А друга зоря летіла,
Слідом небеса горіли,
Вогнем руки обпалила,
І тримати — нема сили.

Третя зоря, вечорова,
Як лагідне ніжне слово,
До грудей моїх припала,
Аж до серденька дістала.

Три зорі — болючий спогад,
У моє минуле погляд.
Згасли зорі всі відразу,
Щемить серце від образи,

Від образи і від зради,
Ніхто цьому не зарадить.
Ой, що вийде... Якби знала,
Я б зірок тих не чіпала.

Бажання

- Подаруй мені, милий,
Зорю вечорову! —
Кожна дівчина з цього
Починає розмову.

Цю зорю вечорову
Хоча й всім обіцяли,
Жодна з нас у житті
Ще в руках не тримала.

- Подаруй мені, рідний,
Ніжне й лагідне слово! —
Тихо жінка зітхала,
Пригорнувшись знову,

Обіймала так палко,
Мов крильми обгортала,
І слова ті прекрасні,
Як корали, низала.

- Подаруйте мені
Вашу усмішку, діти,
Бо без неї не може
Жодна мати прожити.

Я радітиму слову
І зорі, що не гасне.
Головне, щоб бажання
Всі збувалися вчасно.

Не птахи ми з тобою

Не зізнається вечір,
Не зізнається ранок,
Де подівсь соловейко,
Що ніч чарував,

Де подівся єдиний,
Де подівся коханий,
Що зорю мені з неба
Ясну обіцяв.

Літо вдарило громом,
Літо в колос ввібралось.
Соловейко гойдає
У гніздечку сім'ю.

А мій милий — у мандри,
А мій милий зібрався,
Хоче щастя шукати
У чужому краю.

- Ідем, мила, зі мною,
Ідем, мила, в світи,
Там і сонце нам буде
По-другому світить.

- Ми ж не птахи — зриватись
У теплі краї
І лишати насиджені
Гнізда свої.

Ода вишивці

Майстриня давно вже
Для себе відкрила,
Що вишивка має
Красу, мудру силу.

Життя на вишивку
Скидається,
З надії й радості
Складається.

Вишивка кожна
Дві сторони має
І долю життєву
Тобі нагадає.

Як світло і тінь,
Лицьову та зворотню —
В житті все так мудро
Ї невідворотньо.

Гармонія долі,
Душа веселкова,
Нитки, як роки,
На чистій основі.

Зберіга візерунок
Свою таємницю,
Не кожному вчасно
Може відкритися.

Думки, як ті птахи
У світлому небі...
І виникне раптом
Нагальна потреба

Торкнутися шовку,
І ниток, і п'яльців.
Мить настає —
Стають «зрячими» пальці.

Стібок за стібком —
Тривога зникає.
Нитка до нитки —
Краса напливає.

Ляга на тканину
Сяйво сріблясте
Ніжних мережок
З квітів і листя.

Стан душі майстрині —
Вишивки основа,
Так з'єднує пісня
Мелодію й слово,

Наладнаєш душу
На радість велику,
Буде жити вишите
Дарунком довіку.

А в тузі та смутку
Годі вишивати,
Бо в ниток сплетінні
Не розібратись.

Вузли та вузлики
На тому звороті —
Життєвої суті
Гіркі повороти.

Якщо на звороті
Вузлів нав'язалось,
Щось в долі твоїй
Нет так гарно склалось.

Майстриня роботу
Скінчила й зітхнула,
Вишивки ніжно
Руками торкнулась.

Наповнює серце
Теплом та світлом
Тонке полотно,
Таланом зігріте,

І дивиться ясно
Із вишивки тої
В сяйві величний
Образ Святої.

ДРУЗЯМ МОЇМ ЩИРИМ

*Моїм сестрам –
Ларисі, Олені, Валентині*

Чотири калини,
А були ж тополі,
Чотири сестринські
Змужнілії долі.

А в кожної долі
Є порівно болю,
Є порівно щастя,
До краю припасти

Пісень тих, що мама
Співала із нами,
Що серце нам гріли,
Крізь роки зоріли.

Роки пролітали,
Слова забували
З пісень тих вечірніх
У справах дочірніх.

Горнулися тісно,
Заводили пісню,
Зривалися зорі
З небес неозорих.

Ми знову бажання
На них загадали,
Під цим зорепадом
Всю нічку співали.

*Гудим Ірині Олександрівні —
моєму незмінному
і терпеливому видавцеві*

Я для Вас підберу
Найясніші слова
І квітів насію,
Щоб Вам дарувати.
В житті ми зустрілись,
Щоб слово живе
І бачення Ваше
У диво з'єднати.

Народиться книга —
Основа буття...
Теплісінька фарба
Ще пахне з друкарні.
І серця мого
Нетерпляче биття,
І спільні бажання
Наші не марні.

Я радість свою
Розділяю навпіл,
Доземно за зроблене
Вами — вклоняюсь.
І знову ночами
Я вірші пишу
Та книгу нову
Друкувати збираюсь.

*Рябошапко Ользі Миколаївні,
заслуженому лікарю України*

Статечна, стрімка, розважна,
Характер міцний, як у тата,
Від неньки-журавки ніжної —
Людського тепла багато.

Над ставом збирала роси,
Топтала стежини в полі,
Крізь терни злітала птахою —
Свою торувала долю.

А що таке доля жінки?
Одвічні жалі й турботи,
Це кожного дня — мов сонце,
І до безсоння роботи.

Дано їй серцю вміння
Людські лікувати болі,
Дано милосердя й терпіння,
Мудрий наш лікарю Олю.

Співчуттю не існує міри,
Не можна порахувати,
Скільки пройшло довіри
Через лікарняні палати.

Так хочеться, аби люди
Відплатити добром зуміли.
Низький уклін Вам, лікарю,
Людино Ви наша мила.

*Березі Інні Юхимівні, доценту
кафедри української літератури
Миколаївського державного
університету ім. В.О. Сухомлинського*

У часі швидкоплиннім
Давайте пригадаєм —
Коли ми зустрічаємось,
Як радісно буває.

Звучать розмови щирі
Й такі слова високі,
В серцях наших постійно
Нуртується неспокій.

Нових думок пульсує
Від Вас хвиля гаряча.
Ми — однодумці з Вами,
В чомусь подібні вдачі.

Нас доля поєднала
В одній святій любові,
Де назавжди панує
Його Величність — Слово!

*Черкесовій Інні Григорівні,
заслуженому діячу мистецтв України*

Митець свій власний
Творить світ,
Де розмаїття веселкове
І де співа її душа —
Життя всього основа.

Митець свій власний
Творить світ,
У кольори вкладає щастя,
Щоб кожен з нас в надії міг
До цього джерела припасти.

Митець свій власний
Творить світ,
Вдихає Вічність у творіння.
Натхнення крила розгорне,
І настає пора прозріння...

Дорогій Олені Кузьмівні Карпенко

Кожен день — світле щастя,
Кожен день особливий.
Пережите цінуєм,
Мов великеє диво.

А роки? Що роки...
Ми їх просто забули.
Щось лишилося в серці,
А чогось як не було.

Бо життя, як та нива,
Було щедre й голодне.
І кохання, як сонце, —
Всепалюще й холодне.

Кожен час боротьбу
Визначала нам доля,
Розділила нерівно
Щастя, світла і болю.

У минулому були
Смуги ширшими білі,
А з роками чомусь
Їх життя зачорнило.

Та людина живе
Із надією світла,
Як не в нас, то в онуках
Яскравіше розквітне.

Киньте лихом об землю,
Нехай очі засяють.
Доля ще посміхнеться.
У житті так буває.

Пісня

Співачці Лідії Кравченко

Душа моя, як квітонька,
Що тільки розпускається.
Роки ж мої, лебедики,
Так швидко розлітаються.

Душа моя купається
В квітучій ніжній просині.
Роки мої, як листячко,
По осені, по осені.

Душа моя, закохана,
Чекає дива світлого.
Роки мої — морозами
По серцю незігрітому.

Душа моя надіється,
Що все лиш починається.
Роки мої на кладочці
Тихесенько прощаються.

Душа моя й роки мої
Бажаннями не сходяться,
Як ті мости життєві,
Що назавжди розводяться.

В День матері

Уже не вийде
Ненька до воріт,
Хустинку до очей
Своїх не прикладе.
А я стоятиму,
Як та самотина,
Хоч з дому вже
Ніхто не проведе.

А я чекатиму,
Хоч знаю, що нема,
Що не вернеш
Очей сумних та милих.
І від воріт
Похилих побреду,
Котрі без мене
Зовсім постаріли.

Я озирнуся
Лиш на мить одну
І схлипну тихо
В розпачі німому,
Відчую раптом
В світлі моїх сліз,
Як плаче стежина
До рідного дому.

І буду жити

Життя — на захід,
Сивіти стала,
Як птаха збита
В траву упала.

В траву упала,
Прикрила очі,
Тугу свою я
Не перескочу.

Не перескочу,
Не знайду броду.
Зима холодна
Навколо ходить.

Навколо ходить,
Мене питає:
Чому надії
Уже немає?

Уже немає,
Бо крила збиті.
Ось залікую —
І буду жити.

Час

Перейшовши поле всіх тривог,
Всіх земних утрат
І безнадії,

Я лишила у своїй душі,
Попри біди, лиш
Пісні живії.

Ці пісні тих світлих сподівань,
Мов живий струмочок,
Не всихають.

І, зібравши всі слова земні,
Хай без супроводу,
Я таки співаю.

Я по собі лишаю

Я по собі лишаю
Віршів пташині зграї,
Що гнізда свої звивають
І книгами відлітають.

Я по собі лишаю
Мелодії до безкраю,
Що будять ясні світання
І серденько не обмануть.

Я по собі лишаю
Весен стрімкі розмаї,
Радість у кожному слові,
Пам'ять ту, веселкову,

Що буде завжди щеміти
Струною із дивосвіту,
Та крізь життєві терни
Тутого колосся зерна.

Я по собі лишаю
Кохання, що не зникає,
Щоб онукам моїм та дітям
Довічно у ньому жити.

ЗМІСТ

У ПОЕТА НА КРИЛІ

Нові я вірші напишу...	7
Перед аркушем чистим	8
Поетів ніхто не вчив	9
Моя душа	10
Пишуть лірику	11
Ночами легко пишуться пісні	12
День сьогодні ще зранку в траурі...	13
Рано вставала...	14
Не забуваймо дорогих імен	15
Поетичні роздуми	16

Ім'я Тарасове святе

У березневий день	19
Тарасова церква	20
Якби...	22
У кожного своя доля	23
Слово «Заповіту»	24
Пророчий голос Кобзаря	24

ЖУРА

Хто ми?	27
Сьогодні	28
Народ наш мудрий	29
Стяги	30
За Справедливість...	31
На нашім нинішнім віку	32
Не ходи за синє море	33
Наділив Бог Зорю...	34
Болить натруджена душа	35
Сидить мати...	36
Не дано	37
Посадила вдова калину	38
Відлуння голосу	39
За тобою	40
Невже не буває	41
Поради	42
Мені радять...	43
Спогади	44

Смукот	45
Мов цілісінький вік	46
Життя промайнуло	47
Скільки мрій не домріяно	48
ЕТЮДИ ДУШІ	
Плачуть трави	51
Горлиці	52
Літній дощ	53
Ходить вітер	54
Крутився вітер...	54
Сад тремтить на вітрах...	55
Туман	55
Весняний вітер	56
Квітує сад	57
Каштановий день	58
СВІТЕ, МІЙ СВІТЕ	
Серпень	61
Мій дім	63
На згадку	65
Надвечір'я	65
Три зорі	66
Бажання	67
Не птахи ми з тобою	68
Ода вишивці	69
Друзям моїм щирим	
Чотири калини...	73
Я для Вас підберу...	75
Статечна, стрімка, розважна...	76
У часі швидкоплинним...	77
Митець свій власний...	78
Кожен день — світле щастя...	79
Пісня	81
В День матері	82
І буду жити	83
Час	84
Я по собі лишая	85

Літературно-художнє видання

Людмила Яківна Чижова

СВІТЕ, МІЙ СВІТЕ

Комп'ютерна верстка
Комп'ютерний набір
Редактор
Художнє оформлення

*Д. Кукол
С. Зворська
Т. Чернова
В. Чехман*

Здано до друку 18.07.06. Формат 60х90^{1/16}.

Папір офсетний. Гарнітура Newtoon. Друк офсетний. Ум. друк. арк. 6,5.

Обл. — вид. арк. 4,5. Наклад 1000 прим. Зам. № 70.

Видавництво Ірини Гудим

Свідоцтво про державну реєстрацію № МК 3 від 14 травня 2002 р.
54030, м. Миколаїв, вул. Адміральська, 20. Тел. (0512) 35-23-36, 35-20-18